

»SLOVENE« velja
po pošti na vse strani Jugo-
slavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . . . K 240—
za pol leta 120—
za četrt leta 60—
za en mesec 20—
Za inostranstvo celoletno K 420—
Sobotna izdaja:
za celo leto K 40—
za inostranstvo 55—

SLOVENE

Inzerati:
Enostopna petstotina (50 mm
široka in 3 mm visoka ali tje
prostor)
za enkrat po K 5—
postana itd. po K 8—
Pri večjem naročilu popust.
Najmanjši oglas 50/3 mm K 45.
Izhaja vsak dan izvenredno
ponedeljka in dneva po praz-
niku ob 8. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nebrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 323.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglase,
avstr. in češke 24.797, ogr. 26.511, bosn.-herc. 7583.

Cerkvenopravna upra- šanja v ustavi.

L. Verska in cerkvena enakopravnost.

S. L. S. stoji trdno na verskih in nra-
vni načelih krščanstva, kakor ga nezmot-
ljivo uči in udejstvuje katoliška Cerkev.
Sprejela je v svoj program zahtevo po ver-
ski svobodi in enakopravnosti. Zaraditega
se ji očita, da se je postavila v nasprotje s
stroгим katoličanstvom, ki je napram vsa-
kemu drugemu veroizpovedanju nestrpno.

Nasprotno je resnica: Ravno ker sloni
program S. L. S. na načelih krščanstva, se
izreka jasno in odkrito za versko svobo-
do in enakopravnost. Res je, katoliška
Cerkev ne more in ne sme pripoznati no-
benega drugega krščanstva kot svojega,
ker resnica nikdar in nikjer ne more pri-
znati zmote. Ako je katoliška Cerkev
prepričana o božji resničnosti svojih na-
ukov, potem mora izključevati vsako ver-
sko naziranje, ki se z njenim naukom ne
strinja; v tem dogmatičnem smislu je kat.
Cerkev načeloma nestrpna, intolerantna.
Drugače niti biti ne more, ako noče sama
sebe dolžiti zmote in laži.

Drugače pa je v političnem in
državljanskem oziru. Tudi tu bo
Cerkev po svojem bistvu obžalovala, ako
se v kake državi ni ohranilo versko edin-
stvo, ki je važen faktor notranjega pro-
cvita in miru vsake države, ker izključuje
vsak verski boj. A Cerkev računa z da-
nimi dejstvi, da so danes skoroda vse mo-
derne države paritetne t. j. v vsaki državi
je po več veroizpovedanj, ki so v zgo-
dovinskem razvoju in po običajnem pravu
dosegla večjo ali manjšo enakopravnost.
Osobito so se v naši državi strnili v eno
državno telo člani dveh različnih kršča-
nskih cerkv, poleg drugih manjševinskih
veroizpovedanj; torej kaže kraljevina SHS
tako ob svojem početku paritetno lice.
V teh razmerah je verska enako-
pravnost v državi ne samo dovoljena,
ampak naravnost zapovedana. Smoter drž-
ave je splošna blaginja in dobrobit, ka-
tereiga smotra pa nobena država ne more
doseči, ako v njej ni reda, miru in sporaz-
uma. Brez verske enakopravnosti pa v
taki državi, kjer imajo razne vere in cer-
kve že svoje historično utrjeno stališče in
svoje pravice, ni mogoč miren in reden
razvoj. V takem slučaju je država dolžna
po nalogi, ki ji je od Boga odkazana, v
dosego svojega cilja dati versko svobodo.

Kakšna pa je v svojem bistvu ta ver-
ska svoboda? Obstoj pač v tem, da se
saka vera in cerkev nemoteno od drž-
ave prosto razvija in sicer prav na način,
kakor je bistven dotični veri in ustanov-
nemu pravu cerkve. Nikakor pa ne ob-
stojta svoboda in enakopravnost v tem, da
se postopa z vsemi veroizpovedanji po
enem kopitu. Kakor je državljanska ena-
kopravnost v tem, da trgovec more delati,
napredovati kot trgovec, obrtnik kot obrt-
nik, delavec kot delavec, — vsak rabi dru-
gačne predpogoje — tako je tudi verska
enakopravnost v tem, da se da katoliški
Cerkvi možnost, da deluje v smislu svojih
zakonov in konstitucij, ki izvirajo iz nje-
nega bivanja; in da ima pravoslavna cer-
kev po svojih zakonih isto možnost, in
mohamedanska veroizpoved istotako po
svojem ustroju. Vsaka vera mora imeti
pravico javnega bogoslužja, javnega ve-
rouka, zajamčena ji mora biti lastninska
pravica do vsega njenega imetja, nobeno
pravo, katero ji je bistveno po lastni usta-
vi, se ji ne sme krati, ker nikdar ne
more nasprotovati pravemu smotru suve-
rene države, ampak ji je izdatno pomagati,
da tem gotoveje svoj smoter doseže.

V tem smislu se borimo za versko
svobodo in enakopravnost, in takšna naj
bo tudi zajamčena v ustavi.

Minister Pribičević nadanjuje.

Minister prosvete Svetozar Pribičević po-
laga državni dinamit. Ni še dosti zmešnjave in
nezadovoljnosti v državi, ni dosti, da je isti
minister ukinil v Vojvodini zasebne, konfesio-
nalne šole in s tem razburil bunjevsko prebi-
valstvo, ni zadosti da je g. Pribičević začel

kulturni boj v Vojvodini, sedaj ga hoče raz-
širiti na celo državo. Liberalni listi so že dalje
časa napovedovali, da bo ministrstvo prosvete
ukinilo vse privatne šole. Sedaj poroča ljub-
ljanski dopisni urad iz Beograda, da je mini-
ster prosvete izdal sklep, da se ukinejo vse
privatne šole v onih krajih, v katerih se naha-
jajo državne šole. Jasno je, da posamezen mi-
nister nima nobene pravice, izdajati tako dale-
kosežnih odredb in to celo pred očmi — kon-
stituante. Stvar spada v konstituanto in je le
znak golega absolutizma, ako si prisvaja kak
minister pravico, da sme najvažnejša ustavna
vprašanja reševati z odredbami. Ta odredba
pa vsebuje še drugo nevarnost. Po senžermen-
ski mirovni pogodbi imajo tujerodci pravico
do manjšinskih in privatnih šol. Nemci na Ko-
roškem in Italijani na Primorskem se bodo
napra mnašim šolskim zahtevam z uspehom
sklicevali na Pribičevićev zgled. Sicer pa bo-
mo o zadevi obširneje govorili, ko dobimo be-
sedilo famozne Pribičevićeve odredbe.

Socialna politika in naša buržoazija.

Bistvo krščanskega socializma je v
tem, da uči etično solidarnost med po-
sameznikom in družbo, med posameznimi
stanovi v tej družbi, moralno odgovornost
vsakega za vse in vseh za vsakega. Zato
zameta tako liberalno individualistično
načelo kakor socialistično stališče raz-
rednega boja. Razvoj dogodkov po sve-
tovni vojski jasno kaže, da se človeška
družba čezdalej bolj bliža svojemu raz-
kroju, ako se ne oživi misel etične so-
lidarnosti, ki ima stopiti na mesto ego-
ističnega — bodisi individualnega bodisi
razrednega — interesa. Samovlada
kapitla mora družbo ravnatoko omajati
kakor načelo diktature proletariata; oboje
izvira iz istega nekrščanskega pojmo-
vanja družbe. Pustimo teorijo in oglejmo si
nekatera dejstva.

Naš minister za socialno politiko g.
Jovanović je izdal naredbo, da deloda-
javci ne smejo izrabljati razpusta komu-
nističnih delavskih organizacij v to, da
znižujejo delavcem plačo. To je tako
umestna in potrebna naredba, da bi ne
smelo nikomur pasti v glavo, da jo po-
bija. Toda zagrebški »Jutarnji List« gla-
silo bank, veleindustrije in povojnih hijen,
je smatral za potrebno, da zaradi te na-
redbe začne celo kampanjo proti mini-
stru. V argumentih tega lista se jasno
zrcali pogubna miselnost naših veleka-
pitalističnih krogov.

Za nje družba ni etični kolektiv, za
njo je zgolj »refleks dinamike ekonomskih
sil«. Delo jim ni moralno utemeljeno, mar-
več samo nekaj sličnega »robi, koja se
sada više sada manje traži te je prema
tome imade sad više sad manje na tržištu,
a o tome i samo o tome ovisi njena cijena,
sve drugo je nad našu snagu.« Zdaj imajo
pravico, pravijo ti izkoriščevalci družbe, slabo
konjunkturo, zato zahtevajo železni go-
spodarski zakoni znižanje delavskih plač
in noben minister nima pravice v ta pro-
ces poseči z naredbami, da obvaruje de-
lavski sloj bede in obubožanja.

Tukaj vidimo, kdo je kriv današnjih
gospodarskih razmer na svetu. Če vlada-
joči sloji izkoriščevalcev tako pojmujejo
človeško družbo, ni čudo, da se tlačene
mase vzdignejo in z isto brutalno silo iz-
prevržejo tak družabni red, kakor smo to
doživeli na Ruskem. Ta usoda tudi naši
buržoaziji ne bo prizanesla, ako ne na-
stopi popolnoma drugačna smer v soci-
alni politiki države. Naša buržoazija je
razvajena. Če bi bili ti ljudje doživeli to,
kar se je zgodilo v Rusiji, kjer so veliki
knezi miloščine prosili, kjer so največji
gospodje ceste pometali, kjer so se ekscen-
sence morale iz palač preseliti v podzem-
ske jame, kjer so tako veleposestva kakor
veliki obrati čez noč prešli v last delav-
skih komitetov, pa se svet zaradi tega le
ni podrli, nasprotno — te socializacije ni-
hče več ne odpravi, če bi naši veleka-
pitalistični sloji bili le štetino tega poizku-
sili, bi na svet gledali nekoliko drugače
kakor gleda »Jutarnji List«, ali pa naša
Trboveljska družba, ki zanikuje pravico
države vmešavati se v mezdne spore.

Sicer pa si misel o temeljiti spre-
membi socialnega reda na temelju kršča-
nskega etičnega načela probija pot skozi
današnje žalostne razmere. V Ameriki so
šli n. pr. nekje še veliko dalj nego naš
minister Jovanović, ki je s svojo naredbo
ukrenil nekaj čisto samoposebi umevnega,
če je zabranil zločinsko izkoriščanje raz-
pusta delavskih organizacij od strani delo-
dajalcev. V državi Kansas je sodnija ob
priliki nekega podobnega poizkusa delo-
dajalcev izjavila, da morajo delodajalci dr-
žati delavce pri delu, četudi so časi slabi
in ni mnogo prometa. Pred več tedni so
namreč razni mlini odslovili tisoče delav-
cev, ne da bi lastniki teh navadli vzroka,
zakaj delavce odpustajo. Delavci so se
pritožili na državno industrijsko sodišče,
ki je odločilo, da morajo kompanije spre-
jeti vse delavce nazaj na delo. Sodnija je
izjavila, da kadar kapital vloži svoj denar
v potrebno industrijo, prevzame vso od-
govornost napram ljudstvu, in med te od-
govornosti spada tudi skrb za delavce, ki
so zaposleni pri dotični industriji, da se
jim daje stalen zaslužek, da se morejo
preživeti. Tudi tedaj, kadar so slabi časi,
mora kapital držati delavce na svoji pla-
čilni listi, z namenom, da kakor hitro se
pojavi naročila in boljši časi, je kompa-
nija pripravljena začeti s polno paro.

Tukaj se je izrekel pravi princip: da
je delodajalec za dobrobit delavca stalno
odgovoren, da med njima obstoja stalna
moralna vez, da nista dve moralno indife-
rentni sili, ki ju drži samo slučajni in-
teresa, ampak neka etična skupnost. To je
v resnici krščansko načelo, ki mora pro-
dreti, če naj se človeška družba obvaruje
pogina vsled »dinamike ekonomskih sil«,
ki je za gospode vojne dobičkarje in
špekulante zagrebškega bulvarnega lista
evangelij življenja.

Za našo državo je zadnji čas, da za-
čne z velikopotezno socialno politiko. Na
ministerialne komisije ne da ljudstvo nič.
Najboljše sredstvo, da se dobra stvar po-
koplje, je ministerialna komisija. Treba je
izdelati socialno postavodajo, določiti tem-
eljne principe, predvsem pa pokazati
odkritosrdno in trdno voljo izrodke kapi-
talističnega gospodarstva neusmiljeno za-
trreti, tako da bodo mase ljudstva videle,
da jih država resnično štiti, ne pa kakor
zdaj, ko se vlada zavzema za siročino
samo navidez, dejansko pa se ne pomišlja
v prid najvišjih desetstisoč postaviti na
noge ves svoj aparat. Na tako temeljito
socialnoreformno delo seveda ni misliti,
dokler bo v Beogradu vladala koalicijska
jugoslovanskih bankokratov, ljudi, ki jim
je državna politika le dobičkanosno opravi-
lo, najvišja državna mesta strankarska
korita. Ko bo prišel obči polom, bo pre-
poznali: nihče ne bo ganil prsta, da reši
povojne oderuhe! Kadar bo konec, bo ko-
nec temeljito. Po nekkih železnih zakonih,
ki jih oni ne poznajo, bodo pomandranj.

Vsako dobro voljo seveda pozdrav-
ljamo. Socialnogospodarski anketi, ki naj
se ima zdaj v Beogradu vršiti, želimo le
uspeha. Bojimo se pa zelo, da ne bo mo-
gla izvršiti svojega dela do dna in da ne
bo prišla vprašanja pri korenini. Veliki
grehi se opero z veliko kaznijo in solze
sirot kričijo po maščevanju. Dal Bog, da
bi prišlo drugače.

Preustroj šolstva v Sloveniji.

(Piše bivši poverjenik dr. Verstovšek.

Strokovno šolstvo.

Poverjeništvu za uk in bogočastje se
je lotilo tudi težavne naloge snovati za
produktivne in meščanske sloje strokovno
šolstvo, katero smo docela pogrešali.
Razven meščanskih šol, katerih imamo
sedaj 30 v Sloveniji, se je lepo razvilo tudi
obrotno strokovno in trgovsko šolstvo.

Zlasti važen je napredek v trgovskem
šolstvu. Pred prevratom smo imeli v Slo-
veniji le edino deželno trgovsko šolo v
Ljubljani. Trgovskih nadaljevalnih šol ni
bilo nobenih. Trgovsko šolstvo si je po
prevratu prisvojilo poverjeništvu za trgo-
vino in obrt, ki pa ni bilo v stanju po po-
teku več mesecev niti začeti s preustro-

jitvijo in izpopolnitvijo tega šolstva. Zato
je moralo po več mesecih prevzeti te po-
sle tudi poverjeništvu za uk in bogočastje,
ki jih je vodilo tudi naprej, ko so se pod-
redile trgovske šole naravnost ministrstvu
za trgovino in industrijo, oziroma odelku
za trgovino in obrt pod vodstvom načel-
nika dr. Marna. Ravno isto razmerje je
obstojalo in še obstoja z obrtnim šolstvom,
ker so vsi izdatki v proračunu tega mini-
strstva. Povdarjati moram, da ta način
skupnega uradovanja ni nikakor oviral
razvoja tega šolstva, temveč ga le pospe-
ševal, ker je imel načelnik dr. Marn naj-
boljšo voljo in me v vseh ukrepih, ki so
se tikale tega šolstva, podpiral in na vso
moč priporočal predloge in načrte mojega
poverjeništvu.

Pred prevratom smo imeli, kakor sem
omenil, le deželno dvorazredno trgovsko
šolo v Ljubljani. Takoj v prvem letu je po-
verjeništvu zasnovalo na lastno odgovor-
nost primerno zahtevam in razmeram tr-
govske dvorazredne šole v Mariboru, Cel-
ju in Novem mestu, ter doseglo, da so se
šole v Mariboru, Celju in Ljubljani pod-
žavile; šola v Novem mestu je zasebna tr-
govska šola s pravico javnosti in jo pod-
pira država. Trgovske nadaljevalne šole
so se ustanovile v Ljubljani, Mariboru, Ptuj-
u, Celju, Šoštanju. Predpriprave so izvrše-
ne in se najbrže še ustanovijo take šole še
letošnje leto v Ribnici, Novem mestu, Kra-
nju, Kamniku, Črnomlju in Sevnici.

Višek trgovskega šolstva je začasno
dosežen z otvoritvijo trgovske akademije,
za katero so se pričele predpriprave že
meseca februarja 1919.

To trgovsko šolstvo precej zadostuje
za Slovenijo.

Obrtno šolstvo je bilo iz početka tudi
podrejeno poverjeništvu za trgovino in
obrt, toda kmalu je to poverjeništvu od-
stopilo vse obrtno in strokovno šolstvo
poverjeništvu za uk in bogočastje.

Vojska je zlasti v tem šolstvu povzo-
čila največ škoda. Celo naš največji zavod,
obrotna šola v Ljubljani je životarila in po-
uk se je vršil le v nekaterih strokah, pa
še ta je bil skrčen. Z zaslužnim starostu
Šubicem je bilo kaj prijetno in vspešno
delovanje! On je oče velikanskega zavoda
in pazi na njega, kakor na svoje lastno de-
te. Pri slovesu mi je sivolasi mož izjavil,
ko sva se pogovarjala o skupnem delova-
nju, da je bilo mogoče tudi obrtno šolstvo
tako organizirati le, ker sem povsod pri
vsaki priliki kazal dovolj umevanja za to
šolstvo in z vso energijo in doslednostjo
tiral do izvršitve vseh načrtov. Ta izjava
zaslužnega moža je pač v stanju, me brani
pred očitki, da bi bil jaz »nesreča« za na-
še šolstvo v Sloveniji.

Obrtna šola v Ljubljani, katero smo
preosnovali v nižjo tehnično šolo, je ponos
Jugoslavije. Izpopolnila se je v teku dveh
let v vseh strokah tako, da se lahko meri
z vsemi šolami te vrste na kontinentu.

Velike težave so bile z obrtno nada-
ljevalnimi šolami. Te so med vojno vse za-
spale; treba jih je bilo oživiti in treba jih
je bilo na novo ustanoviti tam, kjer jih
nam ni dala prejšnja avstrijska uprava. Se-
daj jih imamo že v vseh mestih in skoro
v vseh trgih. Ker je primanjkovalo uspo-
sobljenih učnih moči, sta se priredila že
dva tečaja za učitelje, ki bi naj vodili te
šole.

Med drugimi strokovnimi šolami pač
moram omeniti še rudarsko šolo v Celju.
V Narodni vladi je poverjeništvu za javna
dela pod vodstvom poverjenika Kristana
izposlovalo v moji odsotnosti sklep vlade,
da se zasnuje rudarska šola v Ljubljani. Ni-
sem miroval, dokler da nisem dosegel, da
je vlada revidirala svoj sklep v toliko, da
se rudarska šola zasnuje v Celju. Predpri-
prave bi morale izvršiti poverjeništvu za
javna dela. Potekli so meseci in meseci in
delo ni šlo naprej, tako da je v zadnjem
trenutku, ko bi že bilo treba šolo otvoriti,
tedanji vodja poverjeništvu za javna dela,
višji ravnatelj Klinar izvajal sklep vla-
de, da mora prevzeti poverjeništvu za uk
in bogočastje to šolo v svoje roke, češ da
poverjeništvu za javna dela tega ne more
izvršiti. To je zopet dokaz, kaka »nesre-
ča« je bila moja oseba za šolstvo v Slove-
niji.

Ran, katere so prizadele novoustanovljene gospodinske šole, nečem razkri-vati, toda razodeti smem, da so mi skrbi za to šolstvo povzročile marsikatero brid-ke ure.

Vseučilišče.

Najdragocenejši biser, katerega je po-darila ujedinjena Jugoslavija slovenskemu narodu, je vseučilišče v Ljubljani. Tudi pri izpolnitvi teh nad pol stoletja starih želj po najvišjem kulturnem zavodu za Sloven-ce, mi ne more nikdo očitati, da bi ne iz-polnil svojega mesta. Trdim celo lahko pred vso javnostjo, da sem odločilno po-segel za ugodno razrešitev vseučilišnega vprašanja, ker se nisem ustrašil nobenih ovir in nobenih težkoč in našel v kritičnih položajih zopet izhod ter dovedel delo na pravi tir do uspeha.

Et meminisse iuvabit!

Ze meseca novembra leta 1918., ko je kulturni odsek Narodnega sveta povzdig-nil glas zaradi vseučilišča v Ljubljani, sem zastopal v seji Narodne vlade zahtevo po univerzi. Večina članov Narodne vlade se je udeležila ob tej priliki debate in se iz-rekla proti vseučilišču v Ljubljani, češ da je to vprašanje odložiti za poznejše čase, da spada vseučilišče le v Trst, in Ljubljana naj dobi le tehniko. Z veliko težavo sem dosegel sklep vlade, da si smem zasnovati vseučiliško komisijo kot vladno institucijo.

Ko je bila komisija sestavljena in je izvolila na moj predlog za predsednika neumornega delavca dr. Majarona, sem poklical v poverjeništvu za referenta se-danjega rektorja prof. dr. Zupančiča. Z njim in z vseučiliško komisijo smo delali predpriprave za vseučilišče in se nismo ozirali ne na desno, ne na levo, temveč šli naprej za svojim ciljem. Rektor dr. Zupan-čič, dr. Majaron in prof. dr. Ramovš, ki so si poleg prof. Hinterlechnerja pridobili največ zaslug za ustanovitev vseučilišča, naj izpričajo, če je bila moja oseba tudi za to šolstvo največja »nesreča«.

Prepričan sem, da bodo moje delova-nje pravičeno sodili tudi v javnosti. Pono-sen sem pa, da mi je pridjal celo v javnih spisih prof. Hinterlechner priimek politič-nega očeta ljubljanske univerze.

Sklep.

Iz tega dejanskega stanja slovenske-ga šolstva vsakdo uvidi, da je Slovenija v šolstvu saturirana. Treba je le še nekaj strokovnih šol, za katere so se že vršile predpriprave. Predpriprave za strokovno šolo za keramiko in šolo za lesno obrt so izvršene in tudi deloma že dovoljen kredit. Treba je šolstvo notranje izpopolniti, kar pa dosedaj v tem kratkem času ni bilo še mogoče, ker trpijo šole ravno tako, kakor vse drugo na posledicah vojne. Učna uprava je tudi v tem oziru storila mnogo in izboljšala izdatno medvojno stanje.

Javnost ne sme nikdar pozabiti, da je nam uresničila vse ideale v šolstvu v tako kratkem času ujedinjena država Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki je prevzela za šolstvo velikanska bremena. Vso hvalo pa mora priznati Slovenija ministrstvu prosvete v Beogradu, zlasti prvemu mini-stru prosvete g. Davidoviću, ki je potrdil vse predloge in ukrepe poverjeništvu v Ljubljani.

Vlada išče večino.

ZA ENOTEN NASTOP AVTONOMI-STIČNIH SKUPIN.

Belgrad, 13. jan. (Izv.) Danes so se ves dan vršila pogajanja med musliman-skim, Jugoslovanskim in Narodnim klu-bom v svrhu enotnega nastopa avtonomi-stičnih skupin v konstituantu.

LISTEK.

Francišek A. in veselje.

(Predaval: D. Alf. Levičnik.)

(Poročilo o 2. predavanju iz cikla preda-vanj o sv. Francišku Asiškem, ki jih pri-reja »Društvo sv. Bonaventura« franc. bogoslovcev v Ljubljani.)

Bolj ko kdaj hrepenimo po veselju, več ko kdaj govorimo o njem. Želimo si knjige o veselju. Nočemo biti ne optimisti in ne pesimisti; zakaj sleherni dan uvide-vamo, da življenje ni kazen, ni passion — temveč milost, sreča, blagodat; ni bolni-ška postelja polna boli, temveč življenje je tudi pesem in smeh in petje in ples. Po-vsod vidimo rosne kaplje veselja v razno-likih barvah in bojah, povsod se nam smehljaja nasproti majhno veselje ali v vsem tem ni sistema. Svet je zelo bogat na ve-selju, saj ima vendar toliko ciljev, toliko načrtov in koliko tudi dosežel! Vsa uspeh pa nam nudi veselje, ali ni torej obilo ve-selje? Da preveč ne ječe tečaji zemlje je Bog vlil veselje v tečaje kot nekako olje.

Imamo pa mnogo vrst veselja. Po Ari-stotelu je najvišje veselje: gaudium de ve-ritate, — veselje nad resnico, za tem dru-žinska sreča, mirna vest, cela lestvica, klaviatura čistega veselja.

Ali človek lahko ta lepi red preobrne, to, kar bi mu naj služilo kot sredstvo, po-stane cilj. Tako ima človek tudi — mala

ZEMLJORADNIKI SE NE MOREJO ODLOČITI.

Belgrad, 13. jan. (Izv.) Zemljoradniški klub je imel danes dopoldne in popoldne sejo, na kateri je razpravljalo o Pašičevi ponudbi treh ministrskih portfeljev. Med tem so se v kuloarjih že imenovali osebe, ki bi prevzele ponujena ministrska mesta. Lazič kot Srb in bivši demokrat bi pre-vzel agrarno reformo, Slovenec Pucelj pa bi postal poljedelski minister. Vsled pre-močne opozicije v klubu se zemljoradniki še niso odločili.

NOV POZIV ZA PRISEGO.

Belgrad, 13. jan. (Izv.) V jutrišnji seji konstituante bo pred prečitanjem prestol-nega govora pozval predsednik dr. Ribar vse tiste poslance, ki še niso prisegli, naj takoj prisežejo, sicer bodo izgubili vse po-slanske pravice in ne bodo smeli prisot-voovati prestolnemu govoru. Ta poziv je naperjen proti komunistom, ki baje pri-pravljajo za jutri med regentovim govo-rom burne demonstracije v zbornici.

SESTANKI PRI PAŠIČU.

LDU Belgrad, 13. jan. (ZNU) Ministr-ski predsednik Nikola Pašić je imel danes sestanek s predsednikom zemljoradniške-ga kluba Lazičem. G. Lazič je zahteval, da se sestavi taka vlada, v kateri bodo zastopane vse stranke. G. Pašić je po-nudil zemljoradnikom en portfelj, nakar je g. Lazič vprašal, ali bo vlada izpolnila in kaj misli o onih dvajsetih točkah, ki so jih zemljoradniki pismeno poslali še pred Božičem ministrskemu predsedniku. — Tekom današnjega dne je konferiral Pašić tudi z dr. Korošcem in s Sahibom efendijo Korkutom, predsednikom jugoslovanske muslimanske organizacije. Oba je pozval, naj delujeta na to, da bi njihova kluba vstopila v vlado. Dr. Korošec je zahteval vlado na širši koalicijski podlagi ter iz-premembo prisege. Izjavil je, da se bo še nadalje držal svojega dosedanjega progra-ma, t. j. pokrajinske avtonomije in pokra-jinske vlade, ki bodo imele pravo zakonodajstva, Pašić je odgovoril, da je tudi ra-dikalno-demokratska vlada za koalicijo in da stremi za tem, da vse stranke sode-lujejo pri ustvarjanju ustave. Kar se tiče avtonomističnega programa dr. Korošca in jugoslovanske muslimanske organizacije ter pokrajinskih samouprav v historičnih mejah, je izjavil Pašić, da o tem ne more govora. Nova ustava predvideva široko samoupravo in bo taka, da bo zadovolje-vala interese in potrebe naroda.

Za avtonomijo v Italiji.

Tudi v Italiji je čedalje večje gibanje za decentralizacijo. Boj za to idejo vodi italijanska ljudska stranska. Stranka se je zbrala 9. t. m. v Milanu in storila v tem oziru važne sklepe.

Generalni tajnik don Sturzo je iz-javil glede tega sledeče:

Soglasno z našim programom in tra-dicijami smo že vstopili v boj za propor-cionalne volitve v politična in administra-tivna zastopstva. Sedaj gre za to, da se doseže decentralizacija in okrajne avto-nomije, da tem potom pridemo tudi do občinske samouprave.

Tako se povsod začena politična akcija za decentralizacijo in to v najbolj centralističnih državah Evrope, Franciji in Italiji, le pri nas se hoče ljudstvu vsi-liti centralizem.

Naročajte »Slovenca«!

Izvršitev rapalske po-godbe se odgodi?

LDU Belgrad, 13. jan. (ZNU) Parla-mentarni krogi živahno komentirajo noto, ki jo je poslala italijanska vlada in ki za-hteva, da se izvršenje rapalske pogodbe odgodi do meseca maja. Nota je prišla ne-pričakovano v trenutku, ko je bila že se-stavljena skupna vojaška komisija, ki naj bi določila meje med Italijo in našo kra-ljevino. Ne ve se, ali bo vlada pristala na to italijansko zahtevo.

Odstop francoske vlade.

LDU Pariz, 12. jan. (Havas) Predsed-nik Millerand je sprejel demisijo kabineta.

LDU Pariz, 13. jan. (Havas) Glede na sestavo novega kabineta piše Hutin v »Echo de Paris«, da bo menda Peret opo-zoril predsednika republike, da je sedaj Poincare najmožnejši mož za prevzetje vlade.

LDU Pariz, 13. jan. (Wolff) Padec Leyguesovega kabineta je izzval obširne razprave v časopisju. »Matin« meni, da leži vsa teža krize v dejstvu, da se bo v kratkem vršilo zborovanje zaveznikov, na katerem se mora kontinuiteta franco-ske politike pokazati v vsej jasnosti. »Echo de Paris« piše: Glasovanje je predvsem po-kazalo skrb za politične razmere. Kriza, ki je sedaj izbruhnila, in ki jo je bilo že dolgo pričakovati, ne zahteva samo za-časne rešitve. Položaj zahteva mož, ki bo do kos nalogam sedanjega časa. Vlada, ki bo sledila Leyguesovemu kabinetu, mora predvsem imeti dovolj energije in odloč-nosti. »Petit Journal« meni, da kaj takšnega, kakor večina, ki se je dosegla pri zadnjem glasovanju, doslej še ni bilo v zgodovini parlamenta. Glasovanje ne daje predsedniku republike skoro nikake opo-re, vendar pa se lahko reče, da želita zbornica in narod, da zasedejo ministrstva možje s širokim obzorjem in s pogledom, ki vidi daleč naprej, kajti problemi, ki jih nalaga zunanji položaj in finančno raz-me-rje v državi, so največje važnosti za procvit Francije.

Razna poročila.

POŠTNA STAVKA V AVSTRIJI.

LDU Dunaj, 13. jan. (DunKU) Po po-ročilih večernih listov o poštni stavki, je dostavljen pismem popolnoma ukinjeno. Poštne skrinjice se nič več ne izpraznu-jejo ter se tudi zavoji na poštah nič več ne sprejemajo. Lokalni denarni promet za sedaj še ni ukinjen. S pomočjo pragmati-ziranih uradnikov se vzdržuje še na glav-nih poštah promet z inozemstvom za pri-poročena in ekspresna pisma. Za popold-ne so bili povabljeni k pogajanjem za-stopniki vseh poštних nameščencev. V po-sameznih deželah avstrijske republike se stavka, kakor poročajo listi, v polnem ob-segu izvaja.

Dunaj, 13. jan. (DunKU) Kakor po-ročajo listi, se je poštna stavka razširila po vsej Avstriji. LDU.

PRED ŽELEZNIČARSKO STAVKO V NEMČIJI.

LDU Berlin, 13. jan. (DunKU) Držav-na strokovna organizacija nemških želez-ničarjev je včeraj izjavila, da ne more sprejeti po vladi ponudene poravnave.

AMERIŠKI PREDUJEM GRŠKI.

LDU Atene, 13. jan. (Havas) Zedinje-ne države so se baje izjavile za to, da iz-plačajo predujem v znesku 32 milijonov dolarjev, ki so ga obljubile že Venizelovi

vladi, toda samo pod pogojem, da se ta denar uporabi za nakup ameriških izdel-kov, ne pa v vojne svrhe.

D' ANNUNZIO STOPI V POLITIČNO ŽIVLJENJE.

LDU Belgrad, 12. jan. (ZNU) Presbiro javlja iz Pariza: Po brzobjavi iz Rima se govori v okolici D' Annunzia, da se D' An-nunzio namerava aktivno udeleževati po-litičnega življenja. Postavil se bo na čelo nacionalistične stranke in razširjal njen program.

Poljska.

Dva poljska novinarja. Zadnji mesec lan-skega leta je umrl v Varšavi poljski časnikar Stanislav Sczutowski, tajnik redakcije najsta-rejšega poljskega dnevnika »Kurjera War-szawskiego«. Rojen je bil v letu 1848. Voč let je bil glavni urednik »Kurjera Codziennega«, od leta 1903 pa tajnik v uredništvu »K. W.«. Rajni je bil izborni publicist in ugleden kri-tik. Med svetovno vojno je njegov list tako odločno pisal, da si je pridobil prvo mesto med poljskimi časniki. — V Vevey v Švici je umrl koncem minulega leta poljski publi-cist knez Adam Gielgud. Bil je iz starega rodu litvinskih knezov. Rodil se je v letu 1832. v Kralovci kmalu po prihodu poljskih čet na Prusovsko kakor sin majorja Gielguda. Odšel je z očetom-emigrantom vred v Lon-don, kjer je nastopil službo v angleškem voj-nem ministrstvu in je bil nadarjen pi-satelj in publicist sotrudnik raznih angleških listov. »Times« so do zadnjega časa prinašale njegove članke o političnih dogodkih vzhodne Evrope. Tudi ameriški listi so objavljali nje-gove aktualne uvodnike. Bil je član odličnega londonskega kluba »Arts Club«. Leta 1888. je izdal tudi politično važne »Spomine kneza Adama Czartoryskega in njegovo dopisova-nje s carjem Aleksandrom I.«. Njegova žena je bila Poljakinja in hči slavne dramatične umetnice. Gielgudova hiša je bila v Londonu zbirališče odnotne poljske naselbine. V letu 1903 (po 40 letni državni službi) se je na-selil Adam Gielgud v Krakovu in je bil kot strasten turist eden izmed najboljših pozna-valcev Tatre. Med svetovno vojno se je pre-selil v Vevey v Švico, kjer je skupno z umr-lim H. Sienkiewiczem in Paderevskim vodil agitacijo v prosep antantnih držav. Z Angle-ško je bil v stalnih stikih, saj je bil osebno znan z mnogimi angleškimi literati in umet-niki. Njegova edina hči je poročena v Kra-kovu s slikarjem Teodorjem Aksentovićem. Njegov najstarejši sin je ravnatelj velike ban-ke v Londonu, drugi je visok uradnik v Afriki, tretji in najmlajši mu je pa umrl v Ameriki. Do zadnjega je deloval za spojitve Litvanske s Poljsko.

Vojteh Kosak, znani poljski slikar in naj-boljši sočasni batalist, se je preselil v New-York. Tam namerava dovršiti ciklus velikih slik iz rusko-poljskega bojišča za neodvisnost Poljske. Gradivo za rečene slike je osebno nabiral v poslednjih rusko-poljskih bitvah.

Politične novice.

+ Denunciranje je oğabna stvar, za katero imajo Nemci najtočnejše rekljo. So pa ljudje, ki jim je denunciranje prešlo v kost in moze, da mu ne morejo dati slo-vesa in ne morejo brez tega živeti kakor govnač ne more pustiti govna. »Slov. Na-rod ima tako denunciantoško prav. Od časa do časa izpušča denunciantoške strelce na klerikalce in jih dolži rovarjenja proti dr-žavi. Tudi v današnji številki poroča o protidržavnem pokretu, ki da se je v zad-njem času močno razpasel med našim ljudstvom. Dolži pa tega pokreta posamne

gaudia mentis — veselje teme, veselje gre-ha in neurejenih strasti.

Temu nasproti pa stoji globoko vese-lje religije, — veselje ki poteka izpod kri-ža, iz blagovesti, veselje nad tem, da smo kot kristjani: electi ad vitam aeternam — odbrani za večno življenje, v veselje nam je Marija, molitve, vir globokega veselja trpljenje v luči religije. In še dalje, dalje — dokler ne pride duša do združenja z Bogom — unio cum Deo.

Globoka resnica je prastara pravljica. Adam in Eva sta odhajala pregnana iz raja. Za njima prihiteli božji sel in jima da zveženj upanja. Tudi v upanju je veselje.

Francišek Asiški je izpel veličastno himno, prelepo pesem radosti, ki jo je Bog uglasbil. Ko je bil še mlad in poln življenja, je bil gizdav in je hrepenel po veselju ali ne izgubi se v njem. Veselje mu nudi vse: lepo nebo, solnce, rajska zemlja solčne Umbrije. Francišek je do-broživec — ne lahkoživec.

Zatem pridejo krize. Prva: Jetništvo v Perudži mu ne vzame veselja; pravtako ne druga: bolezen. Ali tretja: noč v Spo-leto, ga tako prevzame, življenje polno či-stote mu postane ideal, nihajoče srce je klonilo k Bogu.

Po tem spoznanju se z nečuvno do-slednostjo odpoveduje veselju in sicer tu-di dovoljenemu in tako pride po hudih bojih do pretresljivega nastopa pred sko-fom, kjer da Francišek očetu tudi obledo nazaj in pristavi: Sedaj bom res lahko mo-lil: »Oče moj, ki si v nebesih ...

Noviciat je končan. Samotar postane graditelj podrtih cerkva, graditelj postane apostol, apostol postane poslanec veselja — veselja vdanosti, veselja v uboštvo. Vir veselja mu je trpljenje, pravtako presveta Evharistija in Cerkev. Da bi imele skaline umbrijskih višav jezike in da bi mogla hi-šica na Alverniji razodeti svoje skrivno-sti — bi se nam odprle globoke tajne ve-selega svetnika.

Vesélje — trpljenje! Da, brata sta trpljenje in veselje in veselje je starejši brat. Trpljenje na krščanskih tleh rodi vedno in povsod veselje. Veselje je tudi sad sv. Duha, ki ga je Bog poslal v tolažbo in uteho mladi cerkvi in jo spremlja še danes.

Ali Franciškova mladostna veselost ni zamrla. Veseli ga družba, raduje se na-rave, veseli ga prijateljstvo, vir radosti so mu sestre skale, brat led in sestra luna. Vsa lepota in krasota narave mu je veli-častna simfonija o veselju.

Francišek oznanjuje veselje in je kli-car k veselju. Bratje naj žive in se vesele v slavo božjo in sam jih vzgaja v božje mu-zikante. Manjši bratje naj dvigajo množice z veseljem. Življenje mu je delo, uboštvo in veselje.

Klasičen vzor za popolno veselje, je nauk, ki ga daje Francišek bratu Leonu na potu iz Perudže proti cerkvi Marije Angelske.

V delu za veselje si prizadeva Fran-cišek tudi za mir. Še tik pred smrtjo do-živi spravo med asiškim škofom in magi-

stratom. In svoje brate uči, naj se ne pre-pirajo in naj vsepovsod dele mir. Bil je ve-liki apostol miru in sicer v času, ko je stal Welf proti Gibelinu in mesto proti mestu. Pravtako je učil umevati življenje svoje brate. Egidij pravi, da je življenje v čisto-sti, uboštvo in veselju, enako sv. Klara in ta tradicija se ni tudi izgubila do današnjega dne.

Ali Francišek gre še višje. Notranja preobrazba je izvršena. Približuje se Kri-stusu in mu postaja podobnejši v veselju. Duša njegova je ocean čistega veselja.

1224. leta 14. septembra stigmatiza-cija. Francišek prevzet zapoje zahvalno himno: Ti si sveti — — — in komaj leto pozneje je zapel visoko pesem veselja in radosti: solčno pesem — njegovega živ-ljenja epilog.

Francišek se zdi, da je glasbenik vir-tuoz, ki izsipa cele kaskade biserov za epilog. Ko mu zdravnik pove, da se bliža konec, zapoje poslednje verze solčne pesmi: pozdrav sestri smrti. Zemeljsko življenje polno svetlobe in veselja izzveni v veselje nebeško ...

Koliko jih je, ki iščejo pravo resnično veselje v religiji, v umetnosti, v naravi? Število se vedno manjša. Vse hlasta po ne-pravem veselju, po denarju, da ga zame-nja za burno, šumeče, divje, viharno, ki-pee veselje. Vse mora služiti produkciji veselja: literatura, veselice, zabave. Mno-žica gleda lena zemljo. Japonci se je iz-

duhovnike, ki da ne rujejo samo v cerkvi proti državi, marveč nastopajo tudi javno na najrazličnejše načine proti državni misli. »Ti ljudje«, piše »S. N.«, »so ponekod celo organizirani, kakor čujemo, solarsko stavko na rojstni dan prestolonaslednika Aleksandra.« »Narod« sam pristavlja, da bo objavil tudi imena, ko dobi — točna poročila. Tako torej! »Narodu« ni nič točnega znano, samo čuje se nekaj, in kljub temu denuncira. Povejte imena dotičnih, če so res kaj naredili in naj se kaznujejo, dokler pa ničesar ne veste, pa molčite in ne denuncirajte! Sploh so ti večni denuncianti največji škodljivci države, ker venomer dolže kar cele stranke protidržavnega stremeljenja in utrjujejo svet v tej zmoti. Ni čuda torej, da je v inozemstvu splošno mnenje, da bode naša država razpadla. Ako čitajo liste, kakor »Slov. Narod«, si morajo napraviti tako sodbo.

— Rušitelji države marljivo nadaljujejo svoje delo. Če bi bil kdo plačan, da razbije Jugoslavijo, bi ne mogel boljše spravljati tega posla, kakor ga sedanji vladni krogi. Minister Pribečević ukinja naredbenim potom privatno šolstvo, še preden imamo ustavo, ki se ima izreči o takem eminentno ustavnem vprašanju, njegovi kolegi pa snujejo takozvane narodne garde v obrambo »državne misli«, kakor da nimamo zadosti policije in vojaštva, ki ga drago plačujemo, da vzdržuje red in mir v državi. Vsi pomnimo, koliko skrbi so prizadevale ob preobratu narodne garde, ki so bile v prvi mah nujno potrebne, pa so se morale seveda likvidirati, ko se nastale redne razmere. Dočim pa so te garde imele v svojem času svoj smisel, ko se je šlo za obrambo proti tujevladju, nimajo narodne garde, ki so jih zamislili zdaj naši centralisti, nobenega drugega smisla kakor zanesti meščansko vojsko med državljani iste države. To se vidi na tem, kako se po vladni iniciativi snujejo bande, ki v Bosni in Srijemu preganjajo Hrvate in Muslimane, vrše aretacije in ubijajo ljudem državno misel z batinami in bombami v glavo. Tako se bo zdaj med nami zantelil med plemeniti boj v pravem pomenu besede in tudi socialna vprašanja se bodo reševala z brahialno silo. Sedanji državniki pripravljajo na ta način sami revolucijo, izpodkopujejo ugled zakona in sankcionirajo brezakonje. Gorje državi, če jo bodo reševale bande!

— Državotvorniki. Iz Kroke se nam poroča: Časopisi pišejo, da so demokrati državno ohranjajoča stranka. Pri nas se pa istovetijo demokrati z državi nasprotno stranko komunistov. Vsi buržuazijci demokrati so največji prijatelji in pospeševalci komunistov. Komunisti pa največji prijatelji demokratov buržuazijcev, med seboj so si v prijateljskem objemu, in se na vso moč ljubijo in to še sedaj, ko demokrati minister izdaja naredbe zoper komuniste, češ, da so sovražniki države.

Dnevne novice.

— V obrambo dobrega imena. Zvedel sem, da je nasprotno časopisje: »Jutro«, »Domovina« i. dr., izrabilo premetitve p. Pavla Potočnika iz Novega mesta v Nazaret in objavilo o tej stvari take izmišljotine, ki jih navaja kot vzrok premetitve, da so obrekljivci v svoji zlobi v resnici sami sebe prekosili. Nisem mislil, da se med dobrimi Novomeščani nahajajo tudi taki brezmejno zlobni jeziki. Ker so tem lažem nasledili tudi nekateri dobromisleči a lahkoverni ondodni prebivalci, sem primoran resnici na ljubo ter v brambo dobrega

razil, da Evropa pleše okoli mrtvaške rakve. Čiste vire veselja so zapeli, druge skalili. Payot, moderni pedagog povdarja: Pravo veselje se ne da kupiti in Pavel Sabatier meni: Ljudje mislijo, da tisti ki je bogat vžije največ veselja, ali temu ni tako, in Jean Paul: Čim čistejša je veselje, tem čistejša mora biti roka, ki utrga to cvetlico veselja.

Mnogo je virov veselja ali glavni so: narava, umetnost, religija. — Problem sreče in vprašanje veselja je problem o smislu življenja. Nato daje prejasen odgovor katoliški katekizem.

Združil se bo z Bogom, kdor živi z Bogom. Napač živi, komur je sredstvo — cilj.

Francišek ni sovražil življenja, temveč ga je ljubil. Veselje je podredil čednostim. Ustvaril je prelepo sintezo: svet in Pog. In za nas bodi ista orientacija.

Umevno je, da so to le temeljne misli, le slabotni obrisi in nejasna senca globoko zasnovanega predavanja g. dr. Levčnika. Ker je jasno, da poročilo nikdar ne more podati niti približne, kaj šele do cela jasne slike, bi ga ne priobčili, da ni bila to izrečna želja merodajnih krogov.

»Društvo sv. Bonaventure« namreč itak namerja celotni ciklus pozneje podati širši javnosti v obliki knjige.

Udeležba je bila primeroma obilna, zlasti so bili zastopni akademsko izobraženi krogi. Predsednik je vse navzoče zahvalil za udeležbo in napovedal temo prihodnjega predavanja, ki se glasi: Francišek Asiški in žena. (Fr. S. Finžgar, pisatelj.) Prostor in čas se bosta naznanila v časopisu.

imena nad vse marljivega ter za Novo mesto in okolico zaslužnega p. Pavla pojasniti in s polnim podpisom izjaviti, zakaj smo p. Pavla prestavili iz Novega mesta. Prestavljen je bil p. Pavel iz Novega mesta vsled nekega nesoglasja v organizaciji ondodnega katoliškega dijaštva. Več let je p. Pavel pošteno in z veseljem vodil katoliško dijaško organizacijo v Novem mestu. Delal je na to, da bi bili vsi katoliško misleči dijakovi člani Marijine kongregacije. A del teh dijakov se je temu protivil in je ustanovil svojo srednješolsko organizacijo. S to mislijo se pa p. Pavel ni hotel sprijazniti. Vsled tega so nastala nesoglasja in je bila v nevarnosti vsa organizacija katoliško mislečega dijaštva. Da se ne bi spočitalo, da je p. Pavel oviral dijaški katoliški pokret v Novem mestu in da se upostavi in omogoči sloga med dijaštvom, je redovno predstojništvo p. Pavla umaknilo iz Novega mesta in ga poslalo v Nazaret. Poslan je bil p. Pavel v Nazaret v vzor-samostan ne za kazen, ampak da bo tam v lepi Savinjski dolini organiziral tretji red sv. Franciška, kakor ga je uspešno organiziral in vodil v Novem mestu. Poverila so se mu tam tudi druga važna redovna opravila in sicer ne za kazen, ampak v znak zaupanja, ki ga ima redovno predstojništvo še vedno v njega. — Ljubljana, 14. jan. 1921. — P. Avguštin Čampa, provincial.

— Osebnosti. Dr. Bogdan Derč je imenovan za primarija otroške bolnišnice v Ljubljani. — Računski revident Rajko Šetina je imenovan za rač. svetnika. — Kanclist pri zdravstvenem odseku je postal narednik Franc Rakušek. — Višje deželno sodišče je imenovalo pravne praktikante Stanka Lapajneto, Franca Detelo in Iva Lulika v Ljubljani, ter Mirka Detička v Celju za avskultante. — Ravatelj kmetijsko-kemijskega zavoda v Ljubljani, inž. Jakob Fuchs, je pomaknjen v VI. plačilni razred.

— Vladni komisar v Mariboru dr. Josip Leskovač je na lastno prošnjo razrešen. Za njegovega naslednika je imenovan vladni tajnik Ivo Poljanec, ki je bil doslej dodeljen mestnemu magistratu v Celju.

— Genenim naročnikom ob gorenjski in kamniški progi. Zadnja dva dneva smo dobili več pritožb iz Domžal ozir. Kamnika ter iz Kranja, da se jim časopis ne dostavi vselej drugi dan po izidu, ampak šele tretji dan. Redno da je bila taka zamuda na poštah v Kranju in Domžalah. Obrnili smo se takoj na tukajšnji glavni poštni urad, ki nam je glede gorenjske proge izjavil, da se redno vsak dan odpremi ves material z ednim večernim vlakom. Mogoče pa so med potjo pomote, ker je osebe pri tem edinem poštenem vlakcu tako preobloženo z delom, da le z največjo težavo zmaga pravočasno potrebno delo. Isto velja sedaj za vse proge, kjer vozi mesto treh ali več vlakov samo eden. Poštna uprava nam je pa obljubila, da bo odslej s podvojeno pazljivostjo zasledovala pošiljke našega lista in nas obveščala o event. nadaljnjih potrebnih korakih. — Cenj. naročnike nujno prosimo, naj nas vselej obveste o event. novem neredu z navedbo natančnih podatkov zamude.

— Italijanska vlada in visokošolci iz zasedene Slovenije. Italija, ki nam je s svojo grabežljivo roko odtirala najboljše del Slovencev, dobro ve, kaj pomeni narodu inteligenc. Zato se prav nič ne briga za one svoje visokošolce iz zasedenega ozemlja, ki študirajo po univerzah v tujini. Računa pač popolnoma pravilno: kadar bo narod brez izobražencev, bo lažje obračunati z njim. V sami Pragi na pr. je ena petina slovenskih dijakov samo takih iz zasedenega ozemlja, ki ne uživajo od Italije prav nikake podpore. Njih materialno stanje ni zavidanja vredno. Po bratovski si dele z ostalimi slovenskimi dijaki v skupni, popolnoma nepolitični, strogo ekonomski »Slovenski dijaški zadrugi v Pragi«, križe in težave dijaškega življenja. Kdor uvidi, da prazne besede ne zaležejo nič in da je treba tu z dejanjem nastopiti, se mu nudi prilike dovolj, da aktivno sodeluje in stekel si bo po vrhu tega še hvaležnost dijaštva. Prišpevke je poslali na: »Jadransko banko v Ljubljani«, na račun »Slovenske dijaške zadruge v Pragi«.

— Nova železnica. Dne 15. t. m. se odpravi nova železnica Konjice—Zreče kot podaljšanje ozkotirne železnice Poljčane—Konjice. Vlaki bodo odhajali iz Konjice v Zreče ob 4. uri 20 min., ob 10. uri 30 min. in ob 17. uri 20 min.; iz Zreče v Konjice pa ob 4. uri 52 min., ob 11. uri 40 min. in ob 17. uri 50 min.

— Izprememba poštnega okraja in uvedba selske službe pri poštenem uradu Beltinci. Kraj Lipa se je izločil iz okolišnega poštnega urada Turnišče in se je pridell okolišu poštnega urada Beltinci. Obenem se je uvedlo pri poštenem uradu Beltinci dostavljanje poštne pošiljke v Lipo po selskem pismonoši. Dostavljalo se bo vsak dan.

— Časopisne brzojavke v prometu z Bolgarsko. V prometu z Bolgarsko so dovoljene časopisne brzojavke za znižano 50 odstotno pristojbino, to je 7.5 cent od besede po predpisu mednarodne brzojavne pogodbe.

— Uradni list prinaša v 4. številki od 13. januarja pravilnik o izboru, sprejemanju, dolžnostih in prejemkih vojaško-državnih stipendistov za študiranje pravnih nauk na do-

mačih univerzah, zaradi popolnjevanja sodne stroke v vojni.

— Za vpokojence drž. žel. Za postajo Naklo je razpisano mesto železniškega agenta, ki se bode podelilo vpokojencu drž. žel. Natančnejše podatke dajejo postaje in inšpektorat drž. žel. v Ljubljani.

— Vlom. Neznani tatovi so vlomili v prodajalno Ivana Lebna v Horjulu ter odnesli cigaret in tobaka v vrednosti do 3000 kron.

Ljubljanske novice.

lj Umrl je g. Rebernjak Ivan, oskrbnik Oražmove opekarna v Gamelnih. Bil je zvest somišljenik SLS, v zadnji volivni borbi je stal trdno v njenih vrstah. Spominjemo, rodbini so žalje!

lj Iz gledališke pisarne. Sprememba repertoarja v drami: V soboto dne 15. januarja »Smrti ples I.«, izven. v nedeljo dne 16. jan. 1921 »Smrti ples II.«, izven. Premijera »Školjke« bo v sredo dne 19. januarja za red C.

lj Seja političnega odbora za frančiškanski in kolizejski okraj se vrši v petek dne 14. t. m. ob 8. uri zvečer v I. nadstr. Jugoslovanske tiskarne. — Predsednik.

lj Telovalni večer, ki ga priredi v nedeljo, ob 7. uri zvečer v veliki dvorani »Uniona« vsem bratskim organizacijam in vsemu našemu občinstvu ljubljanski Dijaški Orel, nam zagotavlja mnogo pravega užitka in priporočljivega razvedrila. Slovesen sprejem mladih borcev in slavnostni programni govor — bo pokazal, kod je upanje naše mladosti in kaj hoče krščanska mladina. Poleg članskih prostih vaj bodo odsekovi člani protizvajali lastne skupinske in vaditeljske vaje in moreške; nastopili bodo na orodju in dokazali, da se ne izogibljejo težke atletike. Da bo uspeh prijaznejši, se vrši prireditev pri pogrnenih mišah in ob sviranju popolnega orkestra S. O. Za zabavo je preskrbljen srečolov in šaljava pošta. Vstopnina je nizka: 12, 6 in 3 K. Zato v nedeljo: vse nepotrebno vstran in k našim fantom!

lj »On, ona, on«, Braccovo duhovito komedijo-enodejanko in Gogoljevo »Zenitev« vprizori Ljudski oder v Ljubljani v nedeljo dne 16. t. m. ob pol 8. uri zvečer. Vstopnice se dobe v predprodaji v Novi Založbi na Kongresnem trgu in v trafikli g. Modic v Kopitarjevi ulici. Opozarjamo vse na to predstavo!

lj Javno predavanje se vrši na univerzi danes 14. t. m. ob 8. uri zvečer. Predava gosp. univ. prof. dr. F. Veber: »Telo in duša« kot IV. del iz celokupnega cikla: »Telo in duša«.

lj Izredni občni zborni zbor zveze trg. in priv. nameštencev se vrši dne 18. t. m. točno ob pol 8. uri zvečer v Jugoslovanski tiskarni v III. nadstrop. Vse člane in članice pozivljamo, da se zanesljivo udeležijo s svojimi prijatelji in prijateljicami tega občnega zbora.

lj Mestnemu magistratu! Luč ob Domobranski vojašnici na koncu Vojvode Mišića ceste že 14 dni ne gori. Prosimo slavni magistrat, naj naroči prižigalca, da jo zopet prižge.

lj Ljublj. prost. gas. in rešev. društvo se tem potom zahvaljuje vsem, ki so pripomogli k izredno lepemu uspehu božičnice. Naj bodo vsi uverjeni, da si društvo šteje v dolžnost, ostati zvesto svojim ciljem in jim na ta način povračati njihovo dobrohotnost. — Odbor.

lj Ljublj. prostov. gas. in rešev. društvo priredi dne 22. januarja t. l. v zgornjih prostorih Mestnega doma predpustno veselico v krasno prirejeni dvorani in stranskih prostorih. Prireditev bo, kakor kaže presegala vse dosedanje. Podrobnosti pozneje! Ze danes pa opozarjamo sl. občinstvo naj nikar ne pozabi posetiti tega lepega večera, ki bo gotovo vsakemu ostal v dobrem spominu.

lj Opozarjamo člane in članice na redni občni zbor S. K. »Jadranc« v soboto, dne 15. t. m. ob pol 8. uri. (k)

lj Masti razprodaja mestna aprovizacija v vojni prodajalni na Poljanski cesti št. 15 in sicer po K 40 za kilogram.

Najnovejša poročila.

PRESTOLNI GOVOR.

Belgrad, 13. jan. (Izv.) Danes dopoldne je imel ministrski svet sejo, na kateri je bila sprejeta končna redakcija prestolnega govora, v katerem se poudarja državno in narodno edinstvo, za katero mora delati tudi ustavotvorna skupščina. V prestolnem govoru se poudarjajo tudi svobodščine, ki jih ima zajamčile ustava vsem državljanom.

NESOGLASJE V ZEMLJORADNIČKEM KLUBU.

Klub vstopi v vlado?

Belgrad, 13. jan. (Izv.) Danes ni imel Pašić nobenih pogajanj z muslimani, ki stoje na stališču, da se jim poleg ostalih zahtev puste popolnoma proste roke glede uprave Bosne in da se reši agrarno vprašanje v njihovem smislu. V zemljoradniški stranki obstojata dve struji, katerih prva je za dosedanje taktiko, t. j. da stranka ne vstopi v vlado, temveč jo od časa do časa podpira, medtem ko druga struja zahteva vstop v vlado. Zemljoradniški klub je v 20. točkah formuliral svoje zahteve. Glavni vzrok nesoglasja v zemljoradniškem klubu je, da je del njegovih čla-

nov za centralizem, drugi del pa za avtonomijo. Pri glasovanju v klubu o državni obliki, se je 12 njegovih članov izreklo za republiko. Pašić je ponudil zemljoradniškom tri ministrska mesta. Pod vtisom stališča muslimanskega in zemljoradniškega je imel ministrski svet sejo, na kateri je razpravljalo o brezupnem položaju kabineta in o položitvi prisega. Na večer se je razširila v kuluarjih vest, da so se zemljoradniki izjavili za vstop v vlado in da je treba rešiti samo še osebna vprašanja. Govori se, da je na poslanke slovenske samostojne kmetijske stranke vplival največ za vstop v vlado dr. Vošnjak, ki je obljuboval posl. Puclju poljedelsko ministrstvo.

VAŽNI POSVETI PRI PROTICU.

Belgrad, 13. jan. (Izv.) Včeraj je dr. Korošec posetil Stojana Protića. Za tem sta ga obiskala radikalna ministra dr. Ninčić in dr. Janković. Demokrati pripisujejo tema sestankoma veliko važnost.

JUGOSLOVANSKI KLUB PROTI

»GARDAM«.

Belgrad, 13. jan. (Izv.) Snovanje narodnih gard po Srbiji v mešanih krajih je zbudilo v političnih krogih precejšnje razburjenje. Danes je Jugoslovanski klub izročil radi te zadeve obširno spomenico vojenu in notranjemu ministrstvu ter predsedstvu konstituantu. Dasi so srbske narodne garde navale na neoborožene Rusine v Bačincih, Mikloselcih in Petrovcih, vendar poroča belgrajski tisk, da so neredne povzročili Rusini.

INFAMNE VESTI DEMOKRATOV PROTI HRVATOM IN SLOVENCEM.

Belgrad, 13. jan. (Izv.) Danes zvečer je imel Ljuba Davidović posvetovanje z muslimani v njihovem klubu, nakar je odšel v radikalni klub, kjer je poročal o položaju. Demokrati se trdno drže radikalcev, ker se boje, da bi jih ne zapustili. O Hrvatih in Slovencih širijo najinfamnejše vesti ter jih slikajo kot avstrijskante in plačane izdajalce države. Govore o njih, da stoje pod vplivom vatikanske politike, ki je v službi italijanske vlade. Demokrati, zlasti iz hrvatskih krajev, imajo sedaj v Belgradu nalogo, čimbolj očrtniti Hrvate in Slovence. Pri tem imajo tudi uspehe, iz katerih izvira v zadnjem času tudi živahnije gibanje proti Hrvatom in Slovencem.

OPOZICIONALNE STRANKE SE UDELEŽE SEJE.

Belgrad, 13. jan. (Izv.) Za jutrišnjo sejo konstituante vlada veliko zanimanje. Seje se bodo udeležili tudi muslimani, Narodni in Jugoslovanski klub ter komunisti. Predsednik dr. Ribar je zadnjim zagrozil, da jih bo pustil vreči iz konstituante, ako pridejo na sejo. Opozicija je sklenila, da se seje udeleži, ker hoče manifestirati, da imajo kot poslanci pravico, udeleževati se sej in da si ne puste kratiti svojih pravic. Vlada in predsedstvo konstituante se nahajata v veliki nepriliki, ker se bojita obstrukcije. Vlada je pripravljena v tem slučaju, odstraniti poslance z orožniki iz konstituante.

TAKTIKA HRVAT. TEŽAKKEGA SAVEZA.

LDU Zagreb, 13. jan. (ZNU.) »Novosti« poročajo iz Belgrada: Vodstvo Hrvatskega težačkega saveza je imelo sejo, na kateri je bilo odobreno postopanje njegovih poslancev. Vodstvo je sklenilo, da ima savez smatrati za svojo nalogo, omogočiti poslancem Radičeve stranke vstop v konstituanto. Za predsednika je bil izvoljen Stjepan Djaković.

NAKANE ITALIJANSKE VLADE.

Belgrad, 13. jan. (Izv.) Kakor se čuje iz parlamentarnih krogov, je v Belgrad došla nota italijanske vlade, v kateri se zahteva od belgrajske vlade, naj pristane na to, da se odgodi izvedba rapalske pogodbe do maja. Ta prošnja italijanske vlade se v političnih krogih tolmači kot italijanska želja, počakati toliko časa, dokler ne vidijo, ali bi sploh bilo mogoče pridržati vse kraje, ki jih imajo sedaj v svoji oblasti. Naša vlada bo odklonila to italijansko zahtevo.

REČANI PROTI ANEKSIONISTIČNI NAMERI.

LDU Zagreb, 13. jan. (ZNU.) Včeraj je bila tukaj skupščina reških avtonomašev in socialistov, ki je sprejela resolucijo, v kateri se izjavlja, da smatrajo rapalsko pogodbo za pošteno in da obsojajo aneksionistične namere na Reki. Nadalje zahteva resolucija, naj legionarji zapuste mesto in naj se izvede razoroženje. Končno izjavlja, da pomenja dober sporazum z jugoslovansko vlado življenjsko vprašanje za Reko. Nadalje zahteva, naj se razjasni položaj baroške luke. Za slučaj, da se dosedanjim reškim beguncem onemogoči povratek, se bo osnovala v inozemstvu protivlada, v kateri bodo sodelovale vse stranke. Te resolucije bodo dostavljene jugoslovanski, italijanski in vsem zaveznim vladam.

BORZA.

LDU Zagreb, 13. jan. Berlin 200—211, Bukarešta 196—0, Italija 512—520, London 535—540, Newyork vezano 143.50—144, Pariz 0—903, Praga 170—172, Dunaj 20.40—21. Valute: ameriški dolarji 142—143.50, avstrijske krone 23—24, carski rublji 0—80, nemške marke 202—204, romunski lei 196—205, italijan. lire 0—517.

Zdravstvo.

— Poljudni zdravstveni tečaj. Po naročilu ministrstva za narodno zdravje se bode poljudno zdravstvene tečaje v letošnjem letu po sledečem redu nadaljevalo: Tečaj za moške v prvi vrsti za industrijalno delavstvo se prične 7. februarja 1921, traja 6 tednov in se vrši v kemični dvorani državne realke. Predavanja se vrše vsak večer od 19. do 20 ure, izjemni nedelje in praznike. — Predavajo: 1. g. dr. Mavricij Rus o prvi pomoči pri nezgodah in nenadnih obolenjih v tovarnah in obrtnih podjetjih. 2. g. dr. Jernej Demšar o spolnih boleznih. 3. g. mestni fizik dr. Otmar Krajec o delavski higieni.

Tečaj za ženske se prične istotako 7. februarja 1921, traja 6 tednov in se vrši razen nedelj in praznikov vsaki dan od 18. do 19. ure v risalni dvorani prve državne gimnazije. Predavajo: 1. g. docent dr. Ivan Robida o občni higieni, 2. g. zdravstveni referent dr. Ernst Mayer o nalezljivih boleznih, 3. g. primarij dr. Bogdan Derč o vzgoji dojenčev in zaščiti dece v prvih letih življenja. Prijave sprejema zdravstveni odsek v Ljubljani (deželni dvorec, pritličje, soba št. 37) do vstetega 31. januarja. Izmed prijavljenih se bo sprejelo toliko udeležencev, kolikor dopušča prostor in se bo sprejetim pravočasno dostavila legitimacija, s katero se imajo izkazati pri vstopu v dvorano. Vdeležba je brezplačna, pristop imajo le osebe, ki so spolnile vsaj 16. leto.

— Začasni pravilnik za brivnice. Ker je pravilnik o brivnicah št. 604, Ur. list z dne 22. avgusta 1919, števil. 136, zaradi velike dragine alkohola in drugih potrebnih začasnih neizvedljivih oziroma ker bi bilo po njem le mogoče postopati, ako se obenem čezmerno povišajo brivske takse, ga je zdravstveni odsek za Slovenijo in Istro na prošnjo Deželne zadruge brivcev, frizerjev in lasničarjev preklinal. Zato je dogovorno s imenovano zadruzo izdal »Začasen pravilnik za brivnice« in »Spomenica o lišaju v bradi in laseh«, po katerih je odsihod strogo postopati in ki morata biti na vidnem kraju nabita po vseh brivnicah.

Prosveta.

pr Moskovski Hudožestveni teater. Drugi večer. I. D. Surgučeva »Jesenske gosli«. Danes nadaljujemo, kjer smo včeraj končali. Marsikdo, ki je pričakoval drame na odru, je pač mislil, da hočejo Hudožestveniki pokazati, kaj je mogoče napraviti iz slabe stvari. To je nemogoče. Če je nova dramska umetnost res zmaga nad materijo, na katero je navezana vsaka umetnina in ne sme in ne more podati nič več in nič manj kot pesniško stvaritev, potem smo tu na slabi poti. Surgučeva Jesenske gosli so res kot drama malovredna stvar in najsí je pisatelj tudi mislil na dramo, je napisal le dramatično novelo, mirno, polno tihih lepote, ki se prelivajo do sentimentalnosti in dobijo šele v razpoloženju svoj lesk; — šele v svojem koncu izmota dramatično ost, ki pa je ne zapíči nikamor, ampak jo pusti rjaveti v vlažni sentimentalnosti. To dramatično novelo so nam podali ruski umetniki celo in

lepo. Zato je marsikatero oko videlo v Jesenskih goslih več izraza kot v Stričku Vanji. Pri-povest in zunanje dejanje je pač lažje pristopno kot fini tresljaji duše, vsakdanost lažja kot razglabljanje boleznega duha. Mislim namreč na dolge neme scene, ki jih novela epično opiše. Pisatelj porabi zanje strani — dočim maso, družbo označi s kratkimi potezami ali naštevanjem. Utelesiti trenutke in ure posameznikov in velike mase — so hoteli Hudožestveniki v Jesenskih goslih — zato je bilo tretje dejanje naravnost vtoglava slika. In-scenacija Jesenskih gosli hoče pokazati v izrazni umetnosti korak naprej: vse, karkoli je pisano, se mora izraziti, od drvečega dejanja v dramo preko najtanjše lirčne strune do zgolj epične prigode. Vsaka pisana beseda mora dobiti zvok in telesno podobo.

Drugi večer gostovanja Umetniškega gledališča ni tedaj hotel drugega kot stopnjevati svoj način izražanja. Seveda je vsako popolno izražanje nedeljiva celota. Ni za imena predstavljalec — kot ni glavnih vlog, zdi se, da smo zgolj slučajno naleteli na go. Knipper-Cehovo tudi drugi večer med osebami in go. Messalitinov je tudi le ime v gledališkem listu, na odru je človek Ivan Petrovič Vojnicki in danes Dimitrij Ivanovič Lavrov. Imena včerajšnjih glavnih oseb vidimo danes med predstavljalci nemih vlog, zato ni čudno, da je uspeh tako popoln.

Naše občinstvo strme uživa in v plohah navdušenja pozdravlja umetnike. Prvi večer sta jih pozdravila v imenu ruskih članov naše drame go. Marševa in go. Čengeri in izročila go. Knipper-Cehovi in go. Kačalovu venec in cvetje, sinoči pa jih je v imenu slovenskih igralcev pozdravil operni baritonist go. Levar. Fr. K.

Orlovski vestnik.

Udeleženci organizatoričnega tečaja naj prineso s seboj Zlato knjigo, Poslovnik in Pesmarico. Istotako naj bratje poskrbe za posteljno vrhno odejo za slučaj, da bi jih OZ ne mogla preskrbeti v zadostnem številu.

Gospodarstvo.

g Avstrijska naredba za izvoz, uvoz in transit blaga stopi 15. jan. v veljavo. Prepoved uvoza ostane razen za monopolne izdelke in vojni material samo še za blago, ki se proizvaja v deželi ali ga je dosti, in za luksuzno blago. Ublažena je prepoved izvoza in se razen prehrane ne smejo izvažati samo one industrialne surovine in popolnoma ali deloma izdelani fabrikati, ki jih v deželi ni v potrebni količini. Transit je urejen tako, da ni treba za blago, katerega uvoz je prepovedan, posebnega dovoljenja, pač pa je pod carinsko kontrolo, dokler se nahaja na avstrijskih tleh. Carinski uradi sami morejo dati dovoljenje za uvoz blaga za pošiljatve do 5 kg in 5000 K vrednosti, dokler ne nastane opravičen sum, da se s takimi malimi pošiljatkami ne namerava igrati na-

redba o prepovedi uvoza. Hkrati je carina od 1. januarja po petdesetorjena, to je zvišana na 5000%.

g Izmenjava kron. V finančnem ministruvju so priprave za izmenjavo eno- in dvokronskih bankovcev dovršene. Kljub temu se pa ministruvju prav nič ne mudi s to izmenjavo, ker v Belgradu ti bankovci niso v prometu in jih tudi državna uprava ne sprejema.

g Likvidacija avstro-ogrske banke. Dne 13. t. m. je začela svoje delo konference za likvidacijo avstro-ogrske banke na Dunaju. Sodelujejo tudi zastopniki nasledstvenih držav in reparacijske komisije. Našo državno zastopata dr. Bajkič in Pašić, generalni nadzornik v finančnem ministruvju. Sklepali bodo o načinu likvidacije, nakar se bodo bavili tudi z drugimi vprašanji avstrijskega finančnega gospodarstva.

g Za povzdigo ribarstva. V svrhu regeneracije ribjih voda in povzdigo ribarstva v Sloveniji je sklenilo poverjenstvo za kmetijstvo v Ljubljani z upraviteljstvom ribištva Kendove graščine na Bledu dogovor, glasom katerega je dalo poverjenstvo upraviteljstvo gotovo količino postvrijh plemenk na razpolago proti temu, da prepusti upraviteljstvo poverjenstvu ozir. interesentom gotovo množino zaroda potočnih postvrijh ozir. križank, in sicer po znatno nižjih cenah nego so tržne cene. Po dosedanjih poročilih bo spomladi razpolagalo podpisano poverjenstvo s približno 92.000 mladice po ceni 80 K za 1000 mladice loco Bled. Naročila sprejema poverjenstvo za kmetijstvo v Ljubljani, Poljska cesta 28, do najkasneje do 20. februarja t. l. Na poznejša naročila se ne bo mogoče ozirati.

g Gospodarsko gibanje Slovencev v Istri. Kakor poročajo iz Postojne, nameravajo ustanoviti trgovci iz neosvojenega ozemlja gospodarsko-trgovsko organizacijo s sedežem v Postojni, ker Trst z ozirom na dogodke, pri katerih je zgorel »Narodni dom«, ne more priti v poštev kot centrum te organizacije. Tudi se bosta združili »Tržaška kmetijska družba« in »Goriško kmetijsko društvo«. S tem nameravajo paralizirati vpliv laških družb.

g Gospodarstvo Brazilije. Izvoz se je razvil jako ugodno tekom zadnjih let. Leta 1917 izvoz 63, uvoz 44,5, izvoz nad uvozom 18,5. L. 1918 izvoz 61,1, uvoz 52,8, izvoz nad uvozom 8,3. Leta 1919 izvoz 130,1, uvoz 78,1, izvoz nad uvozom 52. Po vrednosti znaša kava 55 odstotkov vsega izvoza. Vzrok, da je izvoz tako narastel, leži deloma tudi v tem, da se je blago tako zelo podražilo. Povprečna cena kave je znašala leta 1918 47 milreisov za vrečo. Leta 1919 pa že 95 milreisov. V pretečenem letu so pa tudi v vseh brazilskih izvoznih predmetih cene padle. — Devizni kurz na London je stal 30. junija 1919 14 1/2 pence, potem se je dvignil v decembru na 18 1/2 pence in se je zaključil koncem julija z 14 in pol pence. Od takrat se je kurz v zvezi s padcem cen blaga in

ker se je uvoz povečal, zopet zmanjšal na 11 pence v sredi novembra 1920.

g Kriza v Španiji. Po neverjetnem razmahu gospodarskih sil tekom zadnjih petih, šestih let so prišli sedaj nad to deželo težki časi. Sicer je to splošen pojav po celim svetu. Vendar izgleda, da težave niso nikjer tako velike kakor na Španskem, ker tudi špekulacija nikjer drugje na svetu ni šla tako v klasje. Kakor gobe po dežju so zrastle med vojno neštevila nova industrijska podjetja, ki so mogla nastati in se vzdržati le, ker od zunaj, iz vojskujočih se držav, nobeno blago ni prišlo, in je bilo silno drago in ker je bilo kapitala v izobilju na razpolago. Danes so pa cene padle, trg je preplavljen z domačim in tujim blagom, oddati se ga ne da nikomur, danes so prišla ta nova, umetno ustvarjena industrijska podjetja v hudo zadrego. Napravili so vsled tega 1. dec. l. l. nov carinski tarif z visokimi uvoznimi carinami, ki naj bi ščitile domače izdelke pred tujimi, iz držav s slabimi valutami, tako pred vsem iz Francije in iz Nemčije. Toda očitno tudi to sredstvo ne bo dolgo ščitilo podjetij, ki so bila življenja zmožna le za dobo ugodne vojne konjunktore. Kriza je zgrabila tudi bančna podjetja. Ze pred več tedni je nastala v Barceloni panika; ljudje so začeli nervozno dvigati denar. Da ni prišlo že takrat do poloma, je zahvaliti le pomoči Španske Banke. Kljub temu je morala pred kratkim ustaviti Banca di Barcelona svoja plačila. Ta banka je bila ustanovljena leta 1844 in ima 27 filijalk. Njene obveznosti znašajo 1543 in pol milijonov pezov. Akcijski kapital je 50 milijonov pezov. Nastala je velikanška panika na tamošnjem trgu. Ljudje dvigajo svoj denar. Samo Banco Hispano-Americano je morala izplačati v enem dnevu 80 milijonov depozitov. Tudi druge katalonske banke so ba-je v težavah. Ta bančna kriza je seveda deloma posledica industrijske krize; glavni vzrok je pa nezasišena špekulacija z devizami. Ti dogodki so svarilen vzgled, s kakšnimi nevarnostmi je zvezana danes kupčija z devizami, kjer ni potrebne opreznosti.

Jugoslovanski skladni koledar za leto 1921 je ravnokar izšel v zalogi Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani. Cena 30 kron. — Trgovci dobe popust. Žepni koledarček za leto 1921 je tudi izšel istotam v prikupljivi in pri-ročni mali žepni obliki in zelo okusni vezavi. Cena 12 kron, trgovci dobe znaten popust.

Meteorologično poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Čas opazovanja	Barometer v mm	Termometer v C	Psihrom. diferenca v C	Nebo, vetrovi	Padavine v mm
12./1. 21 h	733.1	8	0.7	obl.	—
13./1. 7 h	732.9	8	0.6	obl. z.	—
13./1. 14 h	731.9	10	0.6	obl. z.	—

Za dvakratno objavo v tednu se računa 8 kron.)

ELEKTROTEHNIKA

»Svetla«, Mestni trg 25. Verbeja A., Linhartova ulica 4.

FOTOGRAFSKI ATELJE: Grabjec Franjo, Miklošičeva c. 6.

JAVNA SKLADIŠČA »Balkan«, L. Ljublj., javno skladiš., Dunajska c. 33. (Tel. 366.)

KLEPARJI Korn T., Poljska cesta 8. Remžgar & Smerkol, Flor. ul. 13.

Kuhinjska kredenca dobro ohranjena, se proda. Več se izve v Novem Vodmatu, Ciglarjeva ulica št. 108.

Orožnik v pok. 48 let star, išče službe skladiščnika, nadpreglednika ali primerno, več slov., hrv., (srbsko) in nem. jezika v govoru in pisavi. Nastop službe v poljubnem kraju. Ponudbe na upravo tega lista pod šifro »orožnik«.

Krasen ruski hri se odda brezplačno na deželo na kako večje posestvo. — Pismo na anončno ekspedicijo Al. Matelič, Ljubljana.

Hiša z vrtom, travnikom in zaraščenim gozdom v Dolgi vasi št. 69 se takoj proda. Vprašanja na Maks Šlemmer v Livoldu št. 18.

Uradnik išče dečka od 14 do 18 let za stalno delo. Ponudbe pod »Lahko dele« na upravo »Slovenca« pod št. 130.

Slanovanje z eno ali dvema sobama iščem event. v novi hiši po današnjim razmeram odgovarjajoči stanarini. Brez otrok. Za takoj ali pozneje. Pismo na anončno ekspedicijo Al. Matelič, Ljubljana.

Zahtevajte proračun za objavo oglasov.

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Za dvakratno objavo v tednu se računa 8 kron.)

KNJIGARNE Jugoslov. knjigarna, Pred škofijo. KNJIGOVEZNICE Knjigoveznica K. T. D., Kopitarjeva ulica št. 6.

KONFEKCIJSKE TRGOVINE Olup Josip, Pod Trančo. LEKARNE »Pri Mariji Pomažaj«, Reslj. c. 1.

MODNI SALONI Götzl Marija, Zidovska ul. 8 in 7.

PARFUMERIJE IN KOSMETIKA »Uranus«, Mestni trg 11.

TRGOVINE S PAPIRJEJEM »Uranus«, Mestni trg 11.

SLIKE ZA LEGITIMACIJE. Hibšer Hugon, fotograf, Valvazorjev trg 7, naspr. Križ. cerkve.

SOBNO SLIKARSTVO Žuran Martin, Mestni trg 12.

STAVBENA PODJETJA Treo Viljem, arhitekt, mestni stavbenik, Gosposvetska cesta 10.

SPEDICIJSKA PODJETJA »Balkan«, Dunaj. c. 33. (Tel. 366.) Uher F. & A., Selenburgova ulica 4. (Tel. 117.)

TRGOV. Z DEŽN. IN SOLNČN. Mikuš L., Mestni trg 15.

TRGOV. Z URAMI IN ZLATNINO Černe Lud., Wolfova ulica 3.

Pakiž Ivan, Stari trg št. 20.

TRGOVINE Z ŽELEZNINO IN CEMENTOM.

Erjavec & Turk pri »zlati lopati«, Valvazorjev trg št. 7.

Sušnik Alojzij, Zaloška cesta 21.

ZALOGA POHISTVA. F. Fajdiga sin, Sv. Petra cesta 17.

ZALOGA VOLNENIH IN SVILENIH SIT. Schuster Anton, Stritarjeva ul. 7.

Vabijo se vsi gg. mesarji in prekaževalci na občni zbor,

kateri se vrši v nedeljo 16. t. m. ob 10. uri v mali dvorani Mestnega doma. Spored: 1. Volitev načelnstva in odbora. 2. Slučajnosti. Ivan Košenina, mesar itd.

Čehoslovaški stroje-inženir

25 let star, s prakso v konstrukcijah, montaži in vodstvu tvornic, organizator, več akordovanja in stavbene stroke, na samostalnem mestu v velikem industrijalnem podjetju Hrvatske, traži nujno spremembo službe. Obvlada nemški in češki, govori hrvatski. — Ponudbe pod št. 24 na Medjunarodni prometni, novinski i oglasni zavod d. d. Zagreb, Illica 21.

Trgovska hiša

stara tvrdka, z malim gospodarskim poslojem, najboljše lega, razun tega veliko skladišče — švicarski stil — in veliko moderno gospodarsko poslopje tik železniške postaje je z vsemi potrebnimi in inventarjem, živino i. t. d. naprodaj. Gospodarstvo sestoji še razun tega iz 21 oraloval zemlje in gozda. Veliko skladišče in gospodarsko poslopje zelo ugodno za kupo podjetje. Vprašati pri tvrdki J. F. SCHESCHERKO, St. Jurij ob južni železnici.

Naznanjam vsem, ki prihajajo v hlev gostilne pri »Figovcu«, da radi mnogih tatvin in obilnega dela nisom plačnik za ukradene ali zamenjene predmete. Urban pri »Figovcu«.

Prodaja lesa.

Oskrbništvo kneza Ursini Rosenberga na »Lužah« obč. Koprivna, odda dražbenim potom okrog 800 m³ izdelanega smrekovega in mesecnega lesa ob odvoznih poti Luže-Crna. Tozadevne ponudbe ločeno za smreko in mesecneje se poslati do 12. ure dne 24. januarja 1921 inž. Igo Kraut-u v Kranju kot nadzorniku.

Natančnejša pojasnila dajeta omenjeni nadzornik in njegov substitut župnik Ivan Hojnik v Koprivni pri Crni.

Miši, podgare, stenicice, ščurki in vsa golazna mora poginuti, ako porablja moja najboljša preiskušena in splošno hvaljena sredstva, kot proti poljskim mišim K 10, za podgane in miši K 13; za ščurke posebno močna vrsta K 20; tinktura za stenicice K 12 uničevalce moljev K 10; prašek proti mušom K 10 in 20; mazilo proti ušem pri ljudeh K 5 — 13; mazilo za uši pri živini K 6 — 13; prašek za uši v obliki in perilu K 10 in 20; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjavi (uničev. rastlin) K 10. Prašek proti mravljam K 10. Mazilo proti garjam K 14. — Pošilja po povzetju Zavoda za eksport.

M. Jünker, Petrinjska ul. 3. Zagreb 39. Trgovcem pri vsakem odjemu popust.

Izvežban kovač želi vstopiti kot drugorazredni žabnik pri kakem podjetju, tovarni ali trgovini s premoženjem 2—400.000 K. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro Kovač 109.

Spretna prodajalka za Ljubljano, lana in galanterije izvežbane se išče gđc. z dežele imajo prednost. Ponudbe pod »Vestna« 113 na upravo »Slovenca«.

Oglas.

Uprava vojno odečne radionice Vevče kod Ljubljana, (železniška stanica Zalog) provesti će dana 16. februara 1921, putem ofertalne licitacije

prodaju otpadaka

stare vojničke obuče i odeće (kožnata, čohana i platnena furda) — razne železnarije, zatim novih čohanih i platnenih odpadaka nastalih prigodom krojenja nove odeće. Količina celo kupne furde, koja se ima da proda, iznaša za sada 177.564 kg.

Uslove, po kojima će se izvršiti prodaja, kao i po vrstama složena prodati se imajuća furda, može se pogledati, sve do dana licitacije u ovoj radionici svakim radnim danom, za vreme uredovnih satova.

Reflektanti moraju licitaciji lično prisustvovati, jer se eventualno poštom ili telegrafski poslane ponude neće primati.

Istovremeno sa ofertom u odvojenom zavoju položiti offeranti kauciju i to: naši državljani 10%, a strani 20%, od ponudjene sume.

U ostalom važe za ovu licitaciju odredbe zakona o nabavama vojnih potreba u vezi sa zakonom o državnom računovodstvu. Iz kancelarije vojno odečne radionice Vevče kod Ljubljana, E. broj. 1354, 5. januara 1921.

Pozor!

Dospela je velika pošiljatev raznih gumbov, igel, modnih stvari, vezenin, finih žlic, rindec za čevlje, zapon, toaletnih stvari, čevljarskih potrebnih in orodja itd. Za obilen obisk se priporoča tvrdka

Jos. Petelič, Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7.

Najnižje cene na drobnu in na debelo